

Jolita Herlyn

GeiSmo spąstuose



Alma littera

1

Brangūs raudoni aukštakulniai kaukšėjo susiraukšlėjusiu ir nuo senatvės pavargusiu grindiniu. „Pabėgti, pabėgti, aš turiu nuo jo pabėgti“, – kulniukams antrino Lora, šniurkšdama nosimi ir viena ranka glausdama ne tiek iš skausmo, kiek iš įsiūčio vis dar degantį skruostą. Kita ranka prie šono spaudė nedidelę Chanel rankinę, tobulai darančią prie tokios pačios spalvos batų. Spaudė stipriai, lyg joje būtų sudėta visa merginos savigarba. Ne, to antausio tėvui ji nedovanos. Negi jis mano, kad gali reguliuoti jos gyvenimą? Jai aštuoniolika ir ji susitikinės, su kuo panorėjusi! Ir iš kur tas tėvas išdygo prie restorano? Juk tokia nuošali vieta! Kaip nutaikė pasirodyti tą akimirką, kai Lino lūpos prigludo prie jos lūpų? Sekė ją ar netyčia pro šalį važiavo? Kaip sužeistas žvėris puolė prie vaikino, atrodė, tuoj sudraskys. Arba sugriebs už pautų ir juos nuraus. Nespėjo. Linas dėjo į kojas kaip paskutinis bailsys. Antausis atiteko Lorai – pirmas jos gyvenime. Ir tie skaudūs žodžiai: „Elgiesi kaip kekšė.“ Liepė grįžti į restoraną ir laukti Romualdo. „Jis parveš tave namo, vakare pasikalbėsime“, – sušvokštė ir nėrė atgal į blizgantį mersedesą. Neaišku, ar Lino gaudyti, ar į kokį svarbų verslo susitikimą.

Lora laukti restorane neketino. Tuailete nusiplovusi pykčio ašaras, sutvarkiusi išsikaišiusią palaidinę, ji spruko į gatvę. Užgauta savigarba ginė tolyn, nors nė nenutuokė, kur jai dė-

tis. Namai visada buvo jos tvirtovė, saugi prabangos karalystė. Minčių malūnas sukosi kaip pašėlęs. Taip, jos tėvas Adomas Mikalauskas – statybų magnatas ir gerbiamas Kauno verslininkas – buvo impulsyvus žmogus. Ši neaukštą, bet tvirtą vyrą dažnai gaubdavo susierzinimo debesys. Pavaldiniai jo bijojo ir kartu gerbė. Balsą Adomas keldavo retai, tačiau kai imdavo bartis, ne tik pastato stogas šokinėdavo, bet ir elektros saugikliai sproginėdavo, ką ir kalbėti apie prasikaltusiųjų ar šiaip netoliese stovinčiųjų ausų būgnelius. Tačiau Lorai buvo skirti tik lipšnūs žodeliai.

Tėvas ją dievino, negailėjo švelnumo, todėl tas antausis buvo toks netikėtas. Juk dukra – jo numylėtinė, lepinama nuo mažumės. Kiekvienas jos noras buvo tenkinamas. Vaikystėje kambarys lūžo nuo žaislų. Kai paūgėjo ir puoštis parūpo labiau, nei perrenginėti lėles, nė viena suknelė nebuvo per brangi. Net atskirą kambarį savo apdarams turėjo. Jos batų ir rankinių kolekcijos galėjo pavydėti bet kuri estrados žvaigždė. Kartais Lora viso to grožio pati sau pavydėdavo. Įplaukdavo į drabužinę, ir pasitenkinimo banga perliedavo kūną. Bet ne, dabar ne laikas galvoti apie skudurus, kai pamintas išdidumas. Ir kaip jis galėjo? Kaip galėjo? Lora vis kaitino savo pyktį, o šis šnypštė ir burbuliavo, dosniai pridėdamas spartos merginos žingsniams.

Mėlynas BMW pričiuožė prie šaligatvio.

– Kur bėgi? Ar toli nubėgsi? – visada ramus Romualdo balsas neslėpė ironijos gaidelių.

– Į policiją! – išpyškino Lora.

– Ir ką ten pasakysi? Kad tėvas sumušė?

– Taip ir pasakysiu!

– Jis viską paneigs ir pridurs, kad tavo kavalierius prie tavęs kabinėjosi ir tau grasino. O aš paliudysiu... Nagi, sėsk į automobilį, Lora... Juk net nežinai, kurioje pusėje ta policija...

Pykčio katilą teko užvožti racionalumo dangčiu ir sumažinti ugnį. Dar po kelių žingsnių mergina atsiduso ir priėjo prie automobilio. Ne todėl, kad nežinojo, kur policija, ten ir nesiruošė eiti. Ji paprasčiausiai neišmanė, kur jai dėtis. Tikrų draugių neturėjo, nes vienos buvusios bendraklasės jai meilikavo, tikėdamosi pasišildyti Lorą apsupusios prabangos spinduliuose, o kitos šalinosi. Pirmosios laukė vien pasakojimų apie egzotiškas atostogas ir brangius pirkinius, o kitoms ji pati nesiguostų. Naujos pažįstamos iš universiteto taip pat netiko asmeninems išpažintims. Todėl Romualdo petys jai pasirodė ne pati blogiausia pagalvė ašarai nuvarvinti.

– Nepyk ant tėvo, jis pasikarščiavo, juk pati žinai, kaip tave myli.

– Tai ką, aš jokio vaikino negaliu turėti? – patempė lūpą Lora.

– Gali, bet ne tokį, kuris vien pamatęs tavo tėvą lyg pabaidytas zuikis į krūmus neria...

– Linas geras, – bandė ginti Lora, nors pati ėmė abejoti jo gerumu. – Jis mediciną studijuoja...

– Kad ir kosmonautiką! Tai nieko nereiškia. Vyras turi apginti savo moterį. Moteris už vyro turi jaustis kaip už mūro sienos...

Lora atsiduso ir nutilo. Patogioje automobilio sėdynėje jos pyktis lėtai sklaidėsi. Su Romualdu ji jautėsi saugi. Aukštą vyrą valingu žandikauliu ir skeltu smakru visada gaubė pasitikėjimo ir ramybės aura. Lorą trikdė tik jo šukuosena. Atrodė, kad išsigandęs minčių potvynio plaukų žemynas atsitraukė nuo kaktos ir priekyje paliko vienišą retais krūmokšniais apaugusią salelę. Jau geriau nusiskustų tą nustekentą augmeniją, – kaskart pagalvodavo Lora, pamačiusi Romualdą, bet garsiai pasiūlyti nedrįsdavo.

Adomo namuose Romualdas ėjo ūkvedžio pareigas, tiksliau, vykdė įvairiausius pavedimus: vežiodavo Lorą į mokyklą, o vėliau į universitetą, supirkdavo maisto produktus, prižiūrėdavo automobilius, tvarkydavo sodą. Stambus vyras dėl ramaus būdo, sugebėjimo nesipainioti po akimis tapo nematoma namų dvasia, pasirodančia tik tada, kai kam nors ko nors prireikdavo: Lorai pripumpuoti dviračio padangą, atnešti malkų židiniui, pakeisti Adomo automobilio tepalus ar pagalšti peilius virtuvėje. Romualdas gyveno nedideliame dviejų kambarių namelyje prie vartų į prabangią Mikalausko vilą (ką ten vilą, visą dvarą su kolonomis). Tas namelis labiau panėšėjo į sargybinio bokštą, bet vyras nesiskundė. Lora neperprato tėvo ir Romualdo santykių. Tai tikrai nebuvo įprastas šeimnininko ir pavaldinio bendravimas. Mergina lyg ir buvo nugirdusi miglotą istoriją, kad Romualdas išgelbėjo tėvą nuo banditų, bet detalių nežinojo ir vyrų nekamantinėjo, o jie ir neatviravo. Ūkvedys buvo tapęs neatskiriama namų valdos dalimi. Kaip senas ažuolas, ant kurio šakos kaboją sūpynės, arba fontanas prieš vilą su nimfos skulptūra.

Adomas į Romualdą visada kreipdavosi itin pagarbiai, įsakymų nediktuodavo, o maloniai prašydavo tarsi paslaugos iš bičiulio ar kaimyno. „Romai, būk geras, gal galėtum vonioje perdegusią lemputę pakeisti... Romai, būk geras, gal pašte paimtum siuntinį...“ Tas „būk geras“ it burtažodis ar slaptažodis visada lydėdavo tėvo prašymus Romualdui. Nejaugi jis kitu atveju paliepinų nevykdytų? – svarstydavo Lora. Nesąmoningai ir pati perėmė tėvo kalbėjimo būdą ir, norėdama ko nors Romualdo paprašyti, pridėdavo „būk geras“ – tarsi apsidrausdama, kad staiga jis netaptų blogas.

Tėvas buvo tvarkingas žmogus, todėl ir jo kreipiniai nepriešaištingai rikiavosi į tris lentynas. Be Romualdui ir kai kuriems artimiems bičiuliams skirto „būk geras, gal galėtum“, egzista-

vo labai aiški liepiamoji nuosaka be jokių pagražinimų: „Eik! Skambink! Atnešk! Susitark! Sumokėk!“ Ją Adomas vartojo dažniausiai. Taip kalbėjo su pavaldiniais, namų šeimininke, valytoja, kartais pasirodančiu santechniku ir net asmeniniu bankininku. Tačiau Lorai jis niekada neįsakinėjo. Kreipdamasis į dukrą, sakinių pradėdavo žodžiais: „Ar nenorėtum, mieloji?“ Ir tik tada pasipildavo įvairiausių pasiūlymų, nuo pačių paprasčiausių – miego, migdolinių ledų, naujo telefono ar bilietų į kiną – iki itin prašmatnių: pavakarieniauti mėgstamiausiame indiško maisto restorane Paryžiuje, paplaukioti jachta palei Korsiką ar savaitei nuskristi į Seišelius.

Žinoma, kartais Lora nenorėdavo. Na, pavyzdžiui, nusivalyti per ryškių lūpų dažų, išgerti vitaminų ir maisto papildų (jų galia Adomas šventai tikėjo) ar dar pusvalandį pagroti pianinu. Bet tą nenorą Lora užgniauždavo. Pasiskaičiusi protingų knygelių iš tėvo bibliotekos ji nujautė, kad Adomą kamuoja „mažo vyro kompleksas“ ir kaip kompensacijos jis visur kur siekia viršenybės. Tai suvokus buvo daug paprasčiau jam nusileisti ir nesiginčyti. Tiesą pasakius, Lorai neteko matyti nė vieno žmogaus, išdrįsusio paprieštarauti ponui Mikalauskui. Gal tokių drąsuolių iki šiol dar neužgimė. Bent jau Lora prie tokių tikrai nepriklausė, todėl paklusniai vykdė tėvo prašymus. Ji netgi buvo įsitikinusi, kad jis už patį Dievą geriau žino, kas jai naudingiau, sveikiau. Kada keltis ir gultis, kada jodinėti, kada mokytis ispanų ar prancūzų kalbų, o kada pasilepinti masažu.

Viskas pasikeitė Lorai įstojus į universitetą. Pažįstami stebėjosi, kad turčius Mikalauskas savo dukrai ne kokią prestižinę aukštąją mokyklą Anglijoje ar JAV išrinko, o pasiūlė likti Kaune. „Ar nenorėtum, mieloji, studijuoti Vytauto Didžiojo universitate?“ – tą kartą paklausė tėvas. Lora nelabai gaudėsi, norėtų ar nenorėtų, bet panaršė internete, pasiskaitė apie uni-

versitetą ir pagalvojo, kad VDU anglų kalba studijuoti mados dizainą jai būtų kaip tik. Tačiau tėvas apie specialybę merginos nepaklausė, išrinko pats – anglų filologiją. Adomą, kuris su kitataučiais susišnekėdavo tik rusiškai, na, dar gestais, labai žavėjo užsienio kalbos.

Universitete Lorai atsivėrė naujas pasaulis. Su vaikiniais koketuojančios merginos, po paskaitų lekiančios į kavines, parke traukiančios cigaretės, kritikuojančios dėstytojus ir svaičiojančios apie naktinius klubus. Laisvos, pačios sprendžiančios, kada ir kur eiti, ką veikti ir su kuo susitikinėti. Lora stengėsi prie jų pritapti, ją traukė nepažįstamo studentiško gyvenimo svaigulys. Labiausiai jai patiko sambūriai Kauno paveikslų galerijoje įsikūrusioje kavinėje „Kultūra“. Ne, jai įprasta prabanga čia nė nekvepėjo, bet savininkai tikrai pasistengė, kad pilka erdvė taptų traukos centru. Net betoninę koloną įrėmino originaliomis knygu lentynomis. O kokių personažų čia prisirinkdavo! Be Chanel ir be Gucci, bet su įmantriomis šukuosenomis ir dar įmantresniais apdarais. Ilgi riebaluoti į uodegėles surišti vyrukų plaukai, kaip ir pusiau išskustos galvos, kad ir kaip būtų keista, visai derėjo prie intelektualių pokalbių ir mąslių žvilgsnių, nežinia, ar panirusių į alaus bokalą, ar į egzistencinį liūdesį. Paprastutės merginos, iš pažiūros bespalvės, bet spinduliuojančios gyvenimo džiaugsmą, dūzgė aplink mintijančius vyrus, blaškė jų rimtas kalbas ir vertė pokštais sudėtingiausius pasaulio gelbėjimo planus.

Būtent „Kultūroje“ Lora susipažino su Linu, medicinos instituto antrakursiu, garsios medikų šeimos palikuoniu – ne itin išvaizdžiu, bet labai savimi patenkintu vaikinui, įsitikinusiu, kad taps plastikos chirurgo ir susikraus kapitalą iš netobulų Kauno poniučių „remonto“. Tas pasitikėjimas savimi ir patraukė Lorą. Ši savybė priminė tėvą, bet jaunuolio elgesys buvo kur kas subtilesnis. Jis ne tik paslaugiai atitraukdavo merginoms kėdes

ar padėdavo apsilvilti lietpalčius, bet po poros taurių raudonojo vyno (juk alų geria tik prasčiokai!) angliškai imdavo pilti Šekspyro sonetus. Aistringai, išdidžiai iškėlęs siaurą mergišką smakrą ir primerkęs akis, lyg vidinėje vokų pusėje sektų raides, kurias jo liežuvis paversionavo jausmingais žodžiais. Ambicingi planai, dendžio manijos ir blizgantis raudonas „Ford Mustang“ pakeliamuoju stogu (turtingų tėvelių dovana baigus mokyklą) Liną išskyrė iš daugumos bendraamžių. Ir nors ruošdamasi psichologijos seminarui Lora buvo užtikusi Ajovos universiteto tyrimą, pagal kurį dvi vyrų savybės – karjeros siekis ir išlavintos manijos – mažiausiai domina šiuolaikines moteris, kaip tik jos merginą ir sužavėjo. Net jeigu sau pačiai turėtų prisiklijuoti „nešiuolaikiškos moters“ etiketę.

Paskui Liną bėgiojo tuntas gerbėjų. Klapsėjo blakstienomis, blizgino dantimis, švytravo trumpais sijonėliais, gundė giliomis iškirptėmis ir net protingomis kalbomis. Kaip kuri mokėjo, taip ir būrė svajonių jauniki. Tačiau jis tik galantiškai šypsojosi putliomis, jūžiliai atsikišusiomis lūpomis, gerdamas gražuolių dėmesį lyg saldžiausią nektarą, ir nė vienai nepasiūlė pasivažinėti savo gražuoliu mustangu. O jei ir pasiūlė, tai niekas nesužinojo. Todėl, kai Linas pakvietė Lorą į pasimatymą, ji pasijuto išskirtinė. Na, kas daugiau būtų tinkama partijai Linui, jei ne ji? Todėl išgėrusi porą šampano taurių „Jachtklubo“ restorane prie Kauno marių, kai pasišnekėjo apie tėvų turtus ir būsimus asmeninius siekius, Lora atsidavė tam bučiniui, turėjusiam užtikrinti jų draugystės pradžią. Už tai ir buvo apdovanota tėvo akibroktu: „Elgiesi kaip kekšė.“ Lora net susiraukė prisiminusi tuos šlykščius žodžius. Neturėjo teisės tėvas taip pasakyti! Tikrai neturėjo teisės.

– Dėde Romualdai, gal jam kilo kokių verslo problemų? – Lora bandė pateisinti tėvo elgesį.

– Lyg ir ne, – numykė mažakalbis vyras.

Lora į ūkvedį visada kreipdavosi *dėde Romualdai*. Nenorėjo trumpinti vardo, kaip darė Adomas. Kažkur buvo girdėjusi, kad sutrumpinus vardą žmogaus laimė sutrumpėja. „Dėdė“ buvo geras žmogus, na, kam jam likimą griauti? Nors Lora nesuprato, ar jis laimingas. Juk tikra nuobodybė aplink namus kuistis, kitų nurodymus visą gyvenimą vykdyti ir nieko pačiam nedaryti. Tačiau Romualdas niekada ir niekuo nesiskundė.

Savo vardu mergina didžiavosi ir labai pykdavo, jei kas tyčia ar netyčia pavadindavo ją Loreta. Vardas buvo bene vienintelis mamos palikimas – kaip ir vešlūs sunkiomis garbanomis krintantys riešutmedžio spalvos plaukai, melsvai pilkos akys ir puiki figūra. Tiesą pasakius, mama mergaitę norėjo pavadinti Sofija, mėgstamos aktorės Sofijos Loren garbei. Tėtis pasakojo, kad vaizdajuostę su filmu „Namas ant vandens“ Kristina peržiūrėdavo bent kartą per mėnesį. Tą juostą ji saugojo it savo akį, tarsi talismaną. Atrodė, kad be to filmo ir pati Kristina nebūtų galėjusi egzistuoti. Adomas iš jos keisto prisirišimo nesišaipė, tačiau griežtai atsisakė pavadinti dukrą italų aktorės vardu. Tam jis turėjo savų priežasčių. Nuo vaikystės jį persekiojo pikčiurnos kaimynės Sofijos paveikslas. Įžūli pagiežinga boba su karpa ant bulvinės nosies (na, argi ne ragana?) vis trimituodavo jo motinai apie sūnaus išdaigas. Mama nepagailėdavo rykščių ir dar papasakodavo tėvui, o šis savo ruožtu pridėdavo antrą porciją beržinės košės. Todėl Adomas išties nenorėjo, kad jo atžala primintų tą seną kūtvėlą. Po ilgų ginčų pora rado sprendimą. Kristinos ir Adomo duktė gavo Loros vardą.

Mamos Lora neprisiminė, tik nuolat besikeičiančias aukles: storas ir liesas, šviesiaplaukes ir tamsiaplaukes, išprususias miestietes ir paprastas kaimietes. Tačiau nė viena neprisibeldė į mergaitės širdį. Gal tiesiog negalėjo rasti durų. Gal išeidama

anapilin pati Kristina tas duris ne tik užtrenkė, septyniais užraktais užrakino, bet dar pridengė stebuklinga skraiste, kad niekas apie jų buvimą net nesuuostų. Atrodė, kad mergaitė siaubingai bijo ką nors įsileisti į savo sielą. Kas bus, jei pamils, prisiriš, o tas žmogus vieną dieną dings, kaip dingo mama, ir taps vaiduokliu? Rizika buvo per didelė. Todėl daug labiau nei gyvais žmonėmis Lora pasitikėjo lėlėmis. Susodindavo jas ratu miegamajame ir pasakodavo įvairias istorijas. Jos klausytojos nepriešgyniaudavo, išplėtusios akis įdėmiai spoksodavo į pasakotojos burną, o svarbiausia – niekur nedingdavo. Pradėjusi eiti į mokyklą, Lora tėvui pareiškė, kad auklės jai tiesiog trukdo, geriau tegu ją dėdė Romualdas prižiūri. Nusistebėjo Adomas tokia užgaida, bet nesiginčijo.